

Hasta Hakları Yönetmeliği Hastaları Nasıl Koruyor?

***Tüketici dernekleri olarak, uyuşmazlıkları çözmek için, temsilci veriyoruz..**

Bakanlık, 1988 yılında çıkan Hasta Hakları Yönetmeliği'nde değişiklik yaptı. Eski yönetmeliğin tanımlar maddesi genişletildi. Böylece hasta haklarından yararlanmak için 'yeterlik' şartı getirildi. Eklenen F fıkrası, "**Yeterlik: Yaşının küçüklüğü yüzünden veya akıl hastalığı, akıl zayıflığı, sarhoşluk ya da bunlara benzer sebeplerden biriyle akla uygun biçimde davranma yeteneğinden yoksun olmayan onay verenin önerilen tıbbi müdahalede karşılaşılabileceği ya da reddettiğinde doğabilecek sonuçları makul bir şekilde anlama ve değerlendirme yeteneğine sahip olma halini ifade eder**" denildi.

Türk Tabipleri Birliği Genel Sekreteri Beyazıt İlhan, "Sarhoş kimdir, akıl hastası kimdir, akıl zayıflığı nedir? İki kadeh alkol almış ya da psikiyatrik tedavi gören birisinin akli melekelerini yitirdiğini, kendisine yapılacak bir tıbbi müdahale için karar verecek durumda olmadığını kim söyleyebilir" dedi.

İlhan, Sağlık Bakanlığı'nın böylesine önemli konularda değişiklik yaparken, sağlık alanındaki örgütlü yapıların görüşlerini almamakla eleştirdi. İlhan, "**Bu yönetmelik yapılırken Türk Tabipleri Birliği'nin görüşü alınmadı. Hasta hakları örgütlerinin görüşü alındı mı emin değiliz. Bunun yapılmaması uygulamada çok sayıda sıkıntının doğmasına neden olur. 'yeterlik' düzenlemesi hekimlere çok geniş yetki vermektedir. Hekim kimin sarhoş, kimin akıl hastası olduğunu nereden bilecek? Hangi kriterlerde o hastanın yerine karar verip, tıbbi müdahalede bulunacak. Bu ilerde çok ciddi sıkıntılar yaratır**" dedi. İlhan, yönetmeliği hukukçularının da incelediğini, bu sonuca göre hukuki girişimde bulunacaklarını anlattı.

"SARHOŞA HASTA HAKKI YOK, DEMEK SAÇMALIK"

Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürü Prof.Dr. İrfan Şencan ise yönetmelikte yapılan değişikliğin 'sarhoşa, akıl hastasına hasta hakkı yok' diye yorumlanmasının saçma olduğunu söyledi. "**Şimdi çocukların hasta hakkı yoktur, denilebilir mi" diyen Şencan yaptıklarının sadece 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 13.maddesi d fıkrasını aynen yönetmeliğe taşımak olduğunu vurguladı. "Bu bir kanun maddesi. Kanunları bilmeden yorum yapıyorlar"** dedi. 'Peki ama sarhoş kimdir, akıl hastası kimdir, buna nasıl karar verilecek' sorumuza ise Şencan, "**Hekimlerin karar verme yetisi ve yetkinliği vardır, onlar buna kolaylıkla karar verebilirler**" yanıtını verdi.

Şencan, değişikliğin hasta mahremiyetini zedelediği iddialarının da doğru olmadığını aksine bu hakkın kuvvetlendirildiğini anlattı.

Yeni yönetmeliği [Yargıtay](#)'ın kılavuzluğunda hazırladıklarını açıklayan Şencan, değişikliğin hasta haklarını geri götürmediğini ileriye taşıdığını, dünyadaki uygulamalara göre güncelleme yaptıklarını söyledi.

İŞTE O MADDE:

2001 yılında kabul edilen 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 13.maddesi 'ayırt etme gücü' başlığını taşıyor ve şu hükmü içeriyor: " Madde 13- Yaşının küçüklüğü yüzünden veya akıl hastalığı, akıl zayıflığı, sarhoşluk ya da bunlara benzer sebeplerden biriyle akla uygun biçimde davranma yeteneğinden yoksun olmayan herkes, bu Kanuna göre ayırt etme gücüne sahiptir."

İKİNCİ HEKİME SORMA HAKKI!

Yapılan önemli bir değişiklik de **'bilgilendirmeyi'** düzenleyen 18.maddede yapıldı. Buna göre **"Hasta, aynı şikayeti ile ilgili olarak bir başka hekimden de sağlık durumu hakkında ikinci bir görüş almayı talep edebilir"** hükmü getirildi.

Hasta kendisine yapılacak tıbbi işlemlerin fiyatları konusunda bilgi talep etme hakkına sahip oldu.

ŞİKAYETİ OLAN, HASTANEYE DEĞİL İLE GİDECEK!

Hastalar, hastanede yaşadıkları sorunlarla ilgili şikayetlerini hastanelerin [kendi](#) bünyesinde bulunan hasta hakları birimlerine yapıyor; bu şikayetler yine [hastane](#) bünyesindeki 'hasta hakları kurulları' tarafından değerlendiriliyordu.

Ama yapılan değişiklikle, şikayet edilenle şikayeti karara bağlayan yapıyı ayırştırmak için hasta hakları kurulları İl Sağlık Müdürlüğü bünyesine taşındı. İl Sağlık Müdürlükleri, 6 ay içinde bu kurulları oluşturmak zorunda olacaklar.

VATANDAŞ DA KURULDA

Böylece, İl sağlık müdürlüğü bünyesinde oluşturulacak kurul; [üniversite](#) hastaneleri, askeri hastaneler ve özel sağlık kurum ve kuruluşları, [kamu](#) hastaneleri, ağız diş sağlığı merkezleri, [aile](#) sağlığı merkezleri ve toplum sağlığı merkezlerinden gelen başvuruları değerlendirecek, karara bağlayacak, öneri sunacak.

Kurulda şikayet edilen personeli temsilen üyesi olduğu sendika, mensubu olduğu üniversite ya da Kamu Hastanesi personeli ise oradan bir temsilci olacak.

Hastayı temsilen hasta hakları derneklerinden, bu yoksa tüketici derneklerinden bir temsilci yer alacak. Ayrıca valilik bir vatandaşı kurul üyesi olarak görevlendirebilecek.

ŞİKAYET 30 GÜNDE SONUÇLANACAK

Kurul, sağlık kurum ve kuruluşu tarafından yerinde çözülemeyen yazılı veya elektronik başvuruları değerlendirecek. En geç 15 günde bir toplanacak. Şikayeti 30 gün içinde karara

bağlayacak. Gerek gördüğünde ilgili kişileri kurul toplantısına çağırabilecek. Tıbbi hata iddialarına ilişkin başvurular kurul tarafından değerlendirilmeyecek.

KARARLAR İNTERNET SAYFASINDA

Hasta hakları kurulu kararlarının özeti, şikayet edilen kişi isimlerine yer verilmeksizin il sağlık müdürlüğünün internet sayfasında duyurulacak.

DOKTOR BU BİLGİLERİ VERMEKLE YÜKÜMLÜ:

Yapılan değişiklikle, hastaya doktor tarafından şu bilgilendirmelerin yapılması zorunluluğu getirildi:

- "a) Hastalığın muhtemel sebepleri ve nasıl seyredeceği,
- b) Tıbbi müdahalenin kim tarafından nerede, ne şekilde ve nasıl yapılacağı ile tahmini süresi,
- c) Diğer tanı ve tedavi seçenekleri ve bu seçeneklerin getireceği fayda ve riskler ile hastanın sağlığı üzerindeki muhtemel etkileri,
- ç) Muhtemel komplikasyonları,
- d) Reddetme durumunda ortaya çıkabilecek muhtemel fayda ve riskleri,
- e) Kullanılacak ilaçların önemli özellikleri,
- f) Sağlığı için kritik olan yaşam tarzı önerileri,
- g) Gerektiğinde aynı konuda tıbbî yardıma nasıl ulaşabileceği,

hususlarında bilgi verilir.”

HASTANIN ANLAMA SEVİYESİNE UYGUN BİLGİLENDİRME

Bir başka değişiklikle de doktorların, hastanın sosyal ve kültürel düzeyine uygun olarak mümkün olduğunca sade , tereddüt ve şüpheyeye yer vermeyecek şekilde bilgilendirmesi zorunluluğu getirildi.

Hasta, isterse durumu hakkında kendisi yerine bir yakının bilgilendirilmesini de isteyebilecek.

HASTANIN DA SORUMLULUKLARI VAR!

Yönetmelikteki bir diğer önemli değişiklik ise, hastalara haklarının yanı sıra sorumluluklarının yazılı hale gelmesi oldu, buna göre;

“Hastanın Uyması Gereken Kurallar

Madde 42/A – Hasta sağlık hizmeti alırken aşağıdaki kurallara uyar:

- a) Başvurduğu sağlık kurum ve kuruluşunun kural ve uygulamalarına uygun davranır ve katılımcı bir yaklaşımla teşhis ve tedavi ekibinin bir parçası olduğu bilinciyle hareket eder.
- b) Yakınmalarını, daha önce geğirdiği hastalıkları, gördüğü tedavileri ve tıbbi müdahaleleri, eğer varsa halen kullandığı ilaçları ve sağlığıyla ilgili bilgileri mümkün olduğunca eksiksiz ve doğru olarak verir.
- c) Hekim tarafından belirlenen sürelerde kontrole gelmeli ve tedavisinin gidişatı hakkında geri bildirimlerde bulunur.
- ç) **Randevu** tarih ve saatine uyar ve değişiklikleri ilgili yere bildirir.
- d) İlgili mevzuata göre öncelik tanınan hastalar ile diğer hastaların ve personelin haklarına saygı gösterir.
- e) Personele sözlü ve fiziki saldırıya yönelik davranışlarda bulunmaz.
- f) Haklarının ihlal edildiğini düşündüğünde veya sorun yaşadığında hasta iletişim birimine başvurur.”